

лінського персоналу та власників. Система бухгалтерського обліку може бути ефективною лише в умовах систематизації інформації за окремими напрямками. Схематично систематизовано процес обліково-аналітичного забезпечення бізнес-процесів підприємства. Визначено мету та завдання облікових процедур у контексті процесу постачання, виробництва й збуту продукції, товарів, надання послуг. Визначено завдання аналітичної роботи задля визначення ефективності кожного з процесів. Наведено схему комплексного аналізу, що охоплює моніторинг, фіксування фактичних (очікуваних) значень у динаміці й аналітичну оцінку певної сукупності показників діяльності, а саме таких як складання плану економічного аналізу, підготовка матеріалів для аналізу, попередня оцінка результатів аналізу, аналіз причин динамічних змін, остаточна оцінка результатів аналізу. Виділено об'єкти економічного аналізу підприємств виробничого спрямування в системі обліково-аналітичного забезпечення бізнес-процесів підприємства.

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення, бізнес-процеси, процес постачання, процес виробництва, процес збуту.

Алла Фатенок-Ткачук. Теоретические основы учетно-аналитического обеспечения бизнес-процессов предприятия. Определяется сущность понятия «бизнес-процесс предприятия». С целью понимания сущности бизнес-процессов обозначаются их границы. Использован процессный подход для обоснования целесообразности учетно-аналитического обеспечения бизнес-процессов предприятия. Отмечается необходимость осуществления учетно-аналитического обеспечения в разрезе каждого отдельного бизнес-процесса предприятия. На каждом предприятии ведется бухгалтерский учет, который осуществляет свою функцию информационного обеспечения, относительно информационных запросов управленческого персонала и владельцев. Система бухгалтерского учета может быть эффективной только в условиях систематизации информации по отдельным направлениям. Схематично систематизирован процесс учетно-аналитического обеспечения бизнес-процессов предприятия. Определены цели и задачи учетных процедур в контексте процесса снабжения, производства и сбыта продукции, товаров, предоставления услуг. Наводятся задачи аналитической работы для определения эффективности каждого из процессов. Приведена схема комплексного анализа, что охватывает мониторинг, фиксирование фактических (ожидаемых) значений в динамике и аналитическую оценку определенной совокупности показателей деятельности, а именно таких как составление плана экономического анализа, подготовка материалов для анализа, предварительная оценка результатов анализа, анализ причин динамических изменений, окончательная оценка результатов анализа. Выделены объекты экономического анализа предприятий производственного направления в системе учетно-аналитического обеспечения бизнес-процессов предприятия.

Ключевые слова: учетно-аналитическое обеспечение, бизнес-процессы, процесс поставки, процесс производства, процесс сбыта.

Стаття надійшла до редакції 22.08.2017 р.

УДК 658.5.012

Олег Гадзевич – кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку і аудиту Східноєвропейського
національного університету імені Лесі Українки;
Іванна Матвійчук – кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри обліку і аудиту
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки

Методика аналізу та оцінки інноваційної діяльності підприємства

Ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства неможлива без проведення заходів реалізації інноваційної діяльності. Аналіз інноваційної діяльності підприємства вимагає системного підходу, який можливий при залученні відповідного оцінно-аналітичного інструментарію. Зокрема, взаємодія елементів інноваційного потенціалу підприємства може характеризуватися показниками еластичності, рентабельності, сприйнятливості, активності.

Мета статті – розроблення методичного забезпечення аналізу та оцінки інноваційної діяльності підприємств, що враховує системну взаємодію елементів інноваційної діяльності.

© Гадзевич О., Матвійчук І., 2017

У статті доповнено сукупність показників аналізу інноваційної діяльності показником синергійної взаємодії елементів інноваційної системи підприємства й на цій основі сформовано методику оцінки та аналізу інноваційної діяльності підприємства, яка враховує синергійну взаємодію й нелінійність інноваційних процесів. Розроблено сценарні варіанти синергійної взаємодії та запропоновано відповідні їм інноваційні стратегії.

Запропонована методика дає змогу виявити й задіяти в розвитку інноваційної діяльності управлінські та організаційні чинники. Їх використання завжди збільшується в умовах економічної кризи, оскільки ефект від організаційно-управлінських інновацій (системний ефект) може бути досить високим при порівняно низьких витратах на їх здійснення. Тому їх актуальність в умовах сучасної кризи зростає, як і їх роль у підтримці інноваційної діяльності при скороченні інвестицій, що зумовлено кризою.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційний потенціал, синергійний ефект, інноваційна система підприємства, показники інноваційної діяльності.

Постановка наукової проблеми та її значення. Потреба в розробленні методики аналізу інноваційної діяльності підприємства визначається необхідністю управління інноваційною роботою підприємства, що передбачає врахування системного характеру інноваційного потенціалу, а отже, і синергійної взаємодії складників системи підприємства, що зумовлено наявністю зрушень у системі інноваційного потенціалу підприємства й порушенням зв'язків між підсистемами підприємства, що є стримувальним чинником при інноваційному розвитку підприємства.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Розвиток теорії та практики організації, управління, фінансування, оцінки економічної ефективності інноваційних проєктів досліджували у своїх працях вітчизняні та зарубіжні вчені В. Василенко [1], С. Ілляшенко [2], О. Кантаєва [3], О. Кузьмін [4], І. Петрова [5], Б. Санто [6], М. Чорна [7], Й. Шумпетер [8] та ін. Водночас поряд із теоретико-методологічними та методичними розробками науковців багато теоретичних і методичних питань аналізу й оцінки інноваційної діяльності на підприємствах залишаються невивченими та вимагають подальшої розробки, що зумовило актуальність обраної теми.

Мета й завдання статті – розроблення методичного забезпечення аналізу та оцінки інноваційної діяльності підприємств, що враховує системну взаємодію елементів інноваційної діяльності.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів дослідження. Виникнення зрушень в інноваційній системі підприємства та порушення зв'язків між підсистемами підприємства робить усі подальші інвестиції в інноваційний процес неефективними, оскільки інноваційна система не може виконувати ті завдання, які перед нею поставлені внаслідок внутрішньої незбалансованості. У такому випадку виникає необхідність системно-синергійного підходу до аналізу інноваційного розвитку підприємства. Це можливо лише за врахування синергійної взаємодії в інноваційній системі підприємства.

На практиці аналіз інноваційної діяльності підприємства ускладнюється недостатньою вивченістю ефективності використання різних ресурсних складників інноваційного потенціалу підприємства, а також їх взаємодії. Крім того, зважаючи на системний характер інноваційної діяльності підприємства, її дослідження має проводитися на базі побудови систем аналізу, які виступають у ролі оцінно-аналітичного інструментарію не тільки на рівні ресурсних елементів, але й на рівні всієї виробничо-господарської системи підприємства. При цьому повинні враховуватися синергійні потоки в системі інноваційного потенціалу, що визначають якість й ефективність інноваційної діяльності підприємства.

Із метою врахування системного характеру інноваційної діяльності підприємства її аналіз доцільно проводити на базі побудови цілісної системи оцінки. У якості методу оцінки та аналізу пропонуємо застосовувати метод оцінки інноваційного потенціалу підприємства з урахуванням системної взаємодії його елементів.

Результат взаємодії елементів інноваційного потенціалу підприємства пропонуємо характеризувати такими показниками, як інноваційна еластичність, інноваційна рентабельність, інноваційна сприйнятливість, інноваційна активність.

Під інноваційним потенціалом розуміємо систему таких складників:

– продуктивний блок (портфель), який уключає оцінку якості, рентабельність й обсяг продажу продуктів, стан ресурсної забезпеченості й виконання функцій, таких як НДДКР, виробництво, реалізація, обслуговування споживачів;

– функціональний блок, що охоплює всі стадії життєвого циклу виробленої продукції, тобто стадії НДДКР, дослідно-експериментальних та випробувальних робіт, основне й допоміжне виробництво, маркетинг і збут продукції;

– ресурсний блок, який є досить складним, оскільки повинен містити не тільки необхідний перелік ресурсів, визначати необхідну їх кількість, а й мати механізм оптимального розподілу ресурсів між традиційним та інноваційним виробництвом і всередині їх. Зазвичай виділяють такі види ресурсів, як матеріально-технічні, трудові, інформаційні, фінансові. Можна було б доповнити традиційний перелік ресурсів такими, як організаційно-управлінські, які останнім часом набувають самостійного значення й наростаючими темпами збільшують свій внесок у виробничо-господарський процес;

– організаційний блок, що включає, насамперед, організаційну структуру, яка визначає рівні управління, склад і якість поділу праці, якість внутрішніх та зовнішніх вертикальних і горизонтальних комунікаційних каналів, розподіл прав та відповідальності. Другий елемент організаційного блоку – технологія процесів (технологічна структура) за всіма функціями й проектами, що характеризує прогресивність використовуваних технологій і методів, рівень автоматизації. І третій елемент – це організаційна культура, яка охоплює якісну сторону комунікаційної системи, мову спілкування, традиції, досвід, трудову етику й мотивування;

– управлінський блок, що складається із загального, функціонального та проектного керівництва, системи управління (планування, організація, контроль, мотивування, регулювання) і механізму його реалізації, стилю управління (поєднання автономності та централізації).

Пропонована в межах цієї статті агрегована методика аналізу інноваційної діяльності підприємств передбачає такі етапи:

1. Оцінка та аналіз рівня розвитку інноваційного потенціалу підприємства на основі сформованої системи показників. Для цього доцільно використовувати метод експертних оцінок. До такого методу звертаються в ситуаціях часткової або повної невизначеності. У нашому випадку це зумовлено такими основними умовами проведення аналізу, пов'язаними з інноваційною діяльністю:

– неможливість дати кількісні показники всім параметрам інноваційного потенціалу, присутня інформація, яка відображає лише якісну сторону, котру не можна проігнорувати;

– частина інформації, що має якісне вираження, у принципі не може бути оцінена кількісно (наприклад під час оцінки й аналізу якісно нових процесів і явищ, оцінки комплексу ефектів від запровадження нововведень тощо);

– нелінійність інноваційної діяльності, яка допускає можливість вибору як різних способів її реалізації, так і інноваційних проектів для її реалізації. Отже, результативність буде різною. Оскільки підприємство функціонує в умовах обмежених ресурсів, прийняття одного способу або проекту означає відмову від інших.

У цих умовах метод експертних оцінок дає можливість урахувати, оцінити й спрогнозувати ті зміни в інноваційній діяльності, які формують характеристики нових явищ і процесів, що мають істотний вплив на розвиток досліджуваного об'єкта, у нашому випадку – інноваційного потенціалу підприємства.

Існує думка, що для малих підприємств застосування методу експертних оцінок є складним, тому що немає компетентних експертів, а запрошення збоку вимагає витрат. Але, на нашу думку, для оперативного аналізу й оцінки в ролі експертів можна залучити власних фахівців у межах організації самоаналізу, самодіагностики, використовуючи рекомендовані методичними рекомендаціями анкети після відповідної адаптації до специфіки свого підприємства.

2. Оцінка й аналіз ефективності інноваційної діяльності підприємства проводиться на основі аналізу сформованої системи показників: інноваційна еластичність, інноваційна рентабельність, інноваційна сприйнятливість, інноваційна активність, схильність до виконання інноваційної діяльності за певний період.

Як показало вивчення проблем проведення аналізу інноваційного потенціалу, інноваційна сприйнятливість й інноваційна активність нерідко відображаються в одному загальному показнику інноваційної рентабельності. Крім того, критерієм оцінки схильності до реалізації інноваційної діяльності в теорії інновацій є її еластичність. Тому для розрахунку ефективності функціонування інноваційного потенціалу підприємства ми використовуватимемо показники рентабельності інноваційного потенціалу, рентабельності інвестицій у розвиток інноваційного потенціалу та еластичність інноваційної діяльності підприємства.

Під інноваційною еластичністю підприємства пропонуємо розуміти ступінь чутливості суми валового прибутку від інноваційної діяльності до зміни суми витрат на її виконання, що показує, на скільки відсотків зміниться показник валового прибутку при зміні суми витрат на 1 %. Цей показник дає змогу характеризувати ефективність функціонування й використання інноваційного потенціалу підприємства. Якщо коефіцієнт інноваційної еластичності за модулем менший від одиниці, то збільшення витрат на виконання інноваційної діяльності не призводить до зростання суми валового прибутку, що є підставою говорити про негативну ефективність функціонування інноваційного потенціалу підприємства. Якщо коефіцієнт інноваційної еластичності більший від одиниці, то збільшення витрат на інноваційну діяльність призводить до ще більшого зростання суми валового прибутку.

Інноваційна рентабельність як показник ефективності інноваційної діяльності визначається як відношення прибутковості інноваційної роботи підприємства до витрат на її здійснення.

Коефіцієнт інноваційної сприйнятливості підприємства також є показником ефективності його інноваційної діяльності. Під інноваційною сприйнятливістю потрібно розуміти готовність інноваційного потенціалу підприємства реагувати на зміну потреб ринку, зовнішніх умов функціонування підприємства, а також готовність до сприйняття інновацій і нововведень. Коефіцієнт інноваційної сприйнятливості підприємства доцільно розглядати як співвідношення обсягу інвестицій в інноваційну діяльність підприємства до загального обсягу інвестицій у цьому виді економічної діяльності.

Оцінку ефективності інноваційної діяльності за допомогою зазначених коефіцієнтів слід виконувати на основі даних за ними в динаміці. Позитивною тенденцією переважно прийнято вважати їх приріст, а нульовий або негативний приріст слід оцінювати як негативну ефективність інноваційної діяльності підприємства.

Показник інноваційної активності також характеризує ефективність інноваційної діяльності підприємства, а позитивна динаміка цього показника свідчить про зростаючі потенційні можливості підприємства щодо виконання інноваційної діяльності. У такому розумінні аналіз інноваційної активності пропонуємо реалізувати за допомогою показників якості інноваційної стратегії та рівня мобілізації інноваційного потенціалу. Показник якості інноваційної стратегії передбачає гнучкість інноваційної стратегії підприємства і її відповідність місії підприємства, зовнішньому середовищу та потенціалу підприємства. Рівень мобілізації інноваційного потенціалу характеризує здатність залучення керівництвом підприємства всіх елементів інноваційного потенціалу до участі в інноваційній діяльності.

Завершується цей етап аналізу оцінкою загальної ефективності функціонування інноваційного потенціалу та його динаміки. На підставі результатів оцінки інноваційного потенціалу визначається зміна його рівня за певний період і зміна за той самий період сумарної результативності інноваційної діяльності для розрахунку синергійного ефекту. Потім виконують його розрахунок, формують дані для аналізу динаміки цього показника й проводять оцінку. Важливим моментом цієї методики є процес аналізу співвідношення змін сумарної ефективності та динаміки інноваційного потенціалу й розробки варіантів цього співвідношення, тобто здійснюється аналіз ролі синергійної взаємодії елементів інноваційного потенціалу в інноваційному розвитку.

Як можливі варіанти інноваційного розвитку підприємства пропонуємо розглядати такі ситуації:

– ситуація, коли спостерігається нарощування інноваційного потенціалу підприємства при падінні загальної ефективності його функціонування і, як наслідок, простежується некерована динаміка інноваційного розвитку підприємства. При такому варіанті розвитку підприємства очевидний факт неефективного управління інноваційною діяльністю, необхідний перегляд системи управління підприємством і ретельний аналіз ризиків, зокрема перегляд структури впроваджуваних інновацій, які найкраще впроваджувати блоками взаємопов'язаних інновацій;

– ситуація, коли падіння інноваційного потенціалу відбувається поряд із падінням загальної ефективності. Це варіант негативної синергійної взаємодії елементів системи інноваційного потенціалу підприємства при скороченні інноваційного потенціалу, при цьому спостерігаємо некеровану інноваційну рецесію підприємства. Для запобігання можливому банкрутству підприємства необхідні негайний перегляд усієї системи управління підприємством і ретельний ризиковий аналіз;

– ситуація, коли відбувається падіння інноваційного потенціалу й одночасне зростання його загальної ефективності, простежуємо керовану динаміку інноваційного розвитку підприємства. Це може відбуватися, коли інноваційна діяльність відбувається в умовах економічної кризи, в умовах

проведеної оптимізації виробничої діяльності, коли оптимізується структура фондів і падіння має тимчасовий характер. Це варіант позитивної синергійної взаємодії елементів системи інноваційного потенціалу підприємства. У цьому випадку втрати від зниження інноваційного потенціалу компенсуються позитивним синергійним ефектом, який є своєрідним компенсаційним механізмом. Інноваційний розвиток відбувається за рахунок внутрішнього резерву підвищення синергії взаємодії елементів інноваційного потенціалу підприємства при відсутності необхідності залучення нових матеріальних ресурсів. Цей варіант інноваційного розвитку підприємства можна схарактеризувати як оптимізацію, що супроводжується розвитком системи управління інноваціями;

– ситуація, коли відбувається одночасне зростання потенціалу, що супроводжується зростанням ефекту синергійної взаємодії елементів, причому визначальне значення має випереджаюче зростання цього ефекту, що підсилює інноваційний потенціал; простежуємо керовану динаміку інноваційного розвитку підприємства і його загальної ефективності. Це найкращий варіант інноваційного розвитку, коли і система інноваційної діяльності підприємства, і система управління інноваціями функціонують та розвиваються збалансовано й узгоджено.

Висновки й перспективи подальшого дослідження. Отже, запропонована методика дає змогу виявити й задіяти в розвитку інноваційної діяльності управлінські та організаційні чинники. Їх використання завжди збільшується в умовах економічної кризи, оскільки ефект від організаційно-управлінських інновацій (системний ефект) може бути досить високим при порівняно низьких витратах на їх реалізацію. Тому їх актуальність в умовах сучасної кризи зростає, як і їх роль у підтримці інноваційної діяльності при скороченні інвестицій, що зумовлено кризою.

Застосування запропонованої агрегованої методики оцінки й аналізу інноваційної діяльності підприємства дає змогу підвищити адекватність інформації, яка буде використана при прийнятті рішень керівництвом підприємства, а також значно скорочує період від виникнення проблеми до прийняття рішення з її ліквідації, порівняно зі стандартними системами оцінки та аналізу інноваційної діяльності. Окрім того, пропонується методика оцінки й аналізу інноваційного розвитку підприємства дає змогу враховувати синергійні потоки в інноваційному середовищі підприємства та виявляти їх вплив на інноваційний розвиток підприємства.

Джерела та література

1. Василенко В. О. Інноваційний менеджмент / В. О. Василенко, В. Г. Шматко ; за ред. В. О. Василенка. – 3-тє вид. – Київ : Центр навч. літ., 2005. – 440 с.
2. Ілляшенко С. М. Інноваційний розвиток: маркетинг і менеджмент знань : монографія / С. М. Ілляшенко. – Суми : ТОВ «Діса плюс», 2016. – 192 с.
3. Кантаєва О. Удосконалення методики аналізу інноваційної діяльності для прийняття управлінських рішень / О. Кантаєва, С. Галушко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 7. – С. 35–46.
4. Кузьмін О. Є. Інвестиційна та інноваційна діяльність : монографія / О. Є. Кузьмін, С. В. Князь, Н. В. Тувакова, А. Я. Кузнецова ; за наук. ред. проф., д-ра екон. наук О. Є. Кузьміна. – Львів : ЛБІ НБУ, 2003. – 233 с.
5. Петрова І. Л. Інноваційна діяльність: стимули і перешкоди : монографія / І. Л. Петрова, Т. І. Шпильова, Н. П. Сисоліна. – Київ : Дорадо, 2010. – 320 с.
6. Санто Б. Инновация как средство экономического развития / Б. Санто ; [пер. с венгер.]. – Москва : Прогресс, 1990. – 376 с.
7. Чорна М. В. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємств : монографія / М. В. Чорна, С. В. Глухова. – Харків : ХДУХТ, 2012. – 210 с.
8. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры) / Й. Шумпетер ; [пер. с англ.]. – Москва : Прогресс, 1982. – 455 с.
9. Яшин С. Н. Анализ эффективности инновационной деятельности : учеб. пособие / С. Н. Яшин, Е. В. Кошелев, С. А. Макаров. – Санкт-Петербург : БХВ – Петербург, 2012. – 288 с.

References

1. Vasilenko, V. O., Shmatko, V. G. (2005). Innovatsiyni menedzhment [Innovational management]. K.: Tsentr navchalnoi literatury [in Ukrainian].
2. Ilyashenko, S. M. (2016). Innovatsiyniy rozvytok: marketynh i menedzhment znan', [Innovative development, marketing and management knowledge], Disa plus, Sumy [in Ukrainian].
3. Kantaieva, O., Halushko, Ie. (2008). Udokonalennia metodyky analizu innovatsiynoi diialnosti dlia pryiniattia upravlinskykh rishen [Improvement of the methodology of analysis of innovation activity for making managerial decisions]. Bukhgalterskyi oblik i audit – Accounting and auditing, Vol. 7, 35–46 [in Ukrainian].

4. Kuz'min, O. Ye. (2003). Investytsijna ta innovatsijna diial'nist' [The investment and innovation activity], LBA NBU, Lviv [in Ukrainian].
5. Petrova, I. L., Shpylova, T. I., Sysolina N. P. (2010). Innovatsiina diialnist: stymuly i pereshkody [Innovative activities: incentives and obstacles]. K.: Dorado [in Ukrainian].
6. Santo, B. (1990). Innovatsiya kak sredstvo ekonomycheskoho razvytyya [Innovation as a tool for economic development]. M.: Progres [in Russian].
7. Chorna, M. (2012). Otsinka efektyvnosti innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv [Evaluating the effectiveness of innovation activity]. Kharkiv: HDUHT [in Ukrainian].
8. Shumpetr, I. (1982). Teoriya ekonomicheskogo razvitiya (Isledovanie predprinimatelskoy pribili, kapitala, kredita, procenta i cikla konyunkturi) [A theory of economic development (is Research of enterprise income, capital, credit, percent and cycle of the state of affairs)]. M.: Progres [in Russian].

Олег Гадзевич, Иванна Матвийчук. Методика анализа и оценки инновационной деятельности предприятия. Эффективность финансово-хозяйственной деятельности предприятия невозможна без осуществления мер реализации инновационной деятельности. Анализ инновационной деятельности предприятия требует системного подхода, который возможен при привлечении соответствующего оценочно-аналитического инструментария. В частности, взаимодействие элементов инновационного потенциала предприятия может характеризоваться показателями эластичности, рентабельности, восприимчивости, активности.

Целью статьи является разработка методического обеспечения анализа и оценки инновационной деятельности предприятий, учитывающий системное взаимодействие элементов инновационной деятельности.

В статье дополнена совокупность показателей анализа инновационной деятельности показателем синергического взаимодействия элементов инновационной системы предприятия и на этой основе сформирована методика оценки и анализа инновационной деятельности предприятия, которая учитывает синергическое взаимодействие и нелинейность инновационных процессов. Разработаны сценарные варианты синергического взаимодействия и предложены соответствующие им инновационные стратегии.

Предложенная методика позволяет выявить и задействовать в развитии инновационной деятельности управленческие и организационные факторы. Их использование всегда увеличивается в условиях экономического кризиса, так как эффект от организационно-управленческих инноваций (системный эффект) может быть достаточно высоким при сравнительно низких затратах на их осуществление. Поэтому их актуальность в условиях сегодняшнего кризиса растет, как и их роль в поддержке инновационной деятельности при сокращении инвестиций, что обусловлено кризисом.

Использование предложенной агрегированной методики оценки и анализа инновационной деятельности предприятия позволяет повысить адекватность информации, которая будет использована при принятии решений руководством предприятия, а также значительно сокращает период от возникновения проблемы до принятия решения по ее ликвидации по сравнению со стандартными системами оценки и анализа инновационной деятельности. Кроме того, предлагаемая методика оценки и анализа инновационного развития предприятия позволяет учитывать синергические потоки в инновационной среде предприятия и выявлять их влияние на инновационное развитие предприятия.

Ключевые слова: инновационная деятельность, инновационный потенциал, синергический эффект, инновационная система предприятия, показатели инновационной деятельности.

Oleg Gadzevych, Ivanna Matviichuk. The Method of Analysis and Evaluation of Innovative Activity of the Enterprise. Efficiency of financial and economic activity of an enterprise is impossible without realization of measures of realization of innovative activity. An analysis of the innovation activity of an enterprise requires a systematic approach that is possible with the involvement of the appropriate valuation-analytical toolkit. In particular, the interaction of elements of the innovation potential of an enterprise can be characterized by indicators of elasticity, profitability, susceptibility, activity.

The purpose of the article is to develop methodological support for analysis and evaluation of innovative activity of enterprises, taking into account the systemic interaction of elements of innovation activity.

In the article a set of indicators of the analysis of innovation activity is complemented by the indicator of synergistic interaction of the elements of the innovation system of the enterprise, and on this basis is formed the method of evaluation and analysis of the innovative activity of the enterprise, which takes into account synergistic interaction and nonlinearity of innovation processes. The scenario variants of synergistic interaction have been worked out and the corresponding innovative strategies have been proposed.

The proposed method allows to identify and engage management and organizational factors in the development of innovation activities. Their use always increases in the conditions of the economic crisis, as the effect of organizational and managerial innovations (systemic effect) can be quite high at relatively low costs for their implementation. Therefore, their relevance in today's crisis is increasing, as their role in supporting innovation in reducing investment, which is due to the crisis, is increasing.

The use of the proposed aggregated methodology for assessing and analyzing the innovation activity of an enterprise can increase the adequacy of information that will be used when making decisions by the management of the enterprise, and also significantly reduces the period from the occurrence of the problem to the decision on its elimination compared with standard systems of evaluation and analysis of innovation activity. In addition, the proposed methodology for evaluating and analyzing the company's innovative development allows for synergistic flows to be taken into account in the innovation environment of the enterprise and their impact on the innovative development of the enterprise.

Key words: innovative activity, innovative potential, synergy effect, innovation system of the enterprise, indicators of innovation activity.

Стаття надійшла до редакції 15.09.2017 р.